

**КЗВО «Дніпровська академія музики» Дніпровської обласної ради»
Відокремлений структурний підрозділ
«Фаховий музичний коледж»**

Циклова комісія «Теорія музики»

Завдання

до самостійної роботи здобувачів освіти

з навчальної дисципліни «ЕТНОМУЗИЧНА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

Освітньо-кваліфікаційний рівень: Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

Розробник: Гусіна О. Н., старший викладач циклової комісії «Теорія музики»

Розглянуто та схвалено на засіданні ЦК «Теорія музики»

Протокол №1 від «28» серпня 2025 року

Голова ЦК «Теорія музики» _____ Ірина ГОРЧАКОВА

Самостійна робота є формою навчання здобувача освіти, яка сприяє засвоєнню необхідних знань, опануванню необхідних знань та навичок. Також самостійна робота допомагає навчатися планомірно та систематично. Вона передбачає різноманітні форми праці.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

<i>Назва розділу і теми</i>	<i>Усього годин</i>
Тема 1. Фольклор – традиційна і сучасна творчість усної традиції. Фольклор – поетичне осмислення духовного світу наших предків. Еволюція усної народної творчості. Фольклорно-дослідницька діяльність М. Цертелева, М. Максимовича, І. Срезневського, П. Куліша, Д. Яворницького.	6
Тема 2. Календарно-обрядові пісні. Українська обрядовість, її витоки. Народний календар. Основні свята зимового циклу. Весняна та літня обрядовість. Осінні обряди. Розучування пісень окремо кожного з циклів.	6
Тема 3. Родинно- обрядовий фольклор. Особливості тематики та музичної побудови пісень родинно-обрядового циклу. Розучування пісень окремо кожного з циклів.	6
Тема 4. Український народний епос. Основні відмінності двох жанрів. Підготовка реферату на тему: «Народні думи та її виконавці»	5
Тема 5. Ліричні пісні. Основні тематичні групи. Козацькі пісні Дніпропетровщини. Знайомство з пісенною спадщиною регіону. Козацькі пісні, як елемент нематеріальної культурної спадщини під охороною ЮНЕСКО. Розучування пісень окремо кожного з жанрів.	6
Тема 6. Необрядовий фольклор. Жартівливі та танцювальні пісні. Спільні та відмінні риси. Гумористичний настрій пісень як енергійний заряд. Поєднання рухів, музики та тексту у танцювальних піснях. Розучування пісень окремо кожного з жанрів.	4
Тема 7. Народні музичні інструменти на Україні. Різновиди. Розгляд основних груп. Підготовка реферату про музичний інструмент своєї спеціалізації (або приближений варіант)	5
Тема 8. Український солоспів. Пісня-романс XVIII-XIX століття. Історія виникнення романсу як жанру. Знайомство з пісенним скарбом – українською побутовою піснею. Розучування пісні-романсу під власний акомпанемент.	5
Тема 9. Використання фольклору у творах професійних композиторів. Народна музична культура на сучасному етапі. На прикладі творчості композиторів Дніпропетровщини. Професійне бачення та ставлення композитора до народної творчості. Знайомство з біографією та творчістю Дніпропетровської композиторки, члена НСКУ – Мартинюк В. М. Порівняння оригінальних козацьких пісень з баченням композитора у кантаті «Ішов козак долиною».	5
Усього годин:	48

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

1. Складання рефератів чи доповідей на запропоновані теми: «Зимовий цикл пісень»; «Веснянки гаївки та інші жанри весняної обрядовості»; «Пісні календарно-обрядового циклу»; «Дитячий фольклор»; «Весільні обрядові пісні»; «Козацькі пісні Дніпропетровщини»; «Ліричні пісні»; «Епічний фольклор»; «Різновиди музичних інструментів на Україні», тощо.
2. Вивчення пісень до кожної теми користуючись «Хрестоматією з українського музичного фольклору» А. Іваницького.
3. Створення схем, таблиць, презентацій на будь-яку індивідуально обрану тему.
4. Аналіз навчальної літератури. Порівняння основних підручників, статей.
5. Ознайомлення із збірниками українських народних пісень, аналіз, каталог.

**Критерії оцінювання знань і компетентностей з навчальної дисципліни
«Етномузична культура України»**

«Зараховано» (А-Е за шкалою ECTS) ставиться здобувачу освіти:

- 1) який виконав робочу програму за результатами поточного контролю;
- 2) виконав блок самостійної роботи;
- 3) за підсумковим оцінюванням знань та вмінь з боку викладача демонструє засвоєння матеріалу та виконує практичні завдання на рівні від «відмінного» до «достатнього», а саме:
  - здобувач освіти швидко та точно визначає відмінність пісенних жанрів, орієнтується в їх музичних та поетичних особливостях;
  - здобувач може створити легке аранжування народної пісні, шляхом її попередньої розшифровки з аудіозапису архіву;
  - студент орієнтується в різноманітті народних музичних інструментів, розподіляє їх на групи за засобом звуковидобування;
  - здобувач освіти добре знає основні етапи розвитку народної музичної культури та орієнтується у сучасній практиці.

«Не зараховано» (FХ-F за шкалою ECTS) ставиться здобувачу освіти:

- 1) який протягом семестру має 70 відсотків і більше не відпрацьованих заборгованостей від загальної кількості занять з навчальної дисципліни;
- 2) не володіє теоретичним матеріалом курсу, не орієнтується у пісенній жанровій палітрі (навіть на елементарному рівні) та виконати жодної практичної вправи, а саме:
  - здобувач освіти не може визначити основні поняття фольклору (жанри, особливості поезики);
  - не може проаналізувати твори та фрагменти творів українських народних пісень;
  - не може визначити загальні характеристики пісенних творів, їх композиційних елементів;
  - не може назвати основні етапи розвитку народної музичної культури в Україні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Клименко, І. *Обрядові мелодії українців у контексті слов'яно-балтського раньотрадиційного меломасиву: типологія і географія*. Т. 1: Монографія. Київ: Національна музична академія ім. П. І. Чайковського, 2020. 360 с.
2. Коломийчук, О. *Календарна обрядовість українців Бойківщини: осінньо-зимовий цикл (кінець ХІХ – 30-ті рр. ХХ ст.): монографія*. Київ: Видавництво «Ліра-К», 2022.
3. Мушкетик, Л. Г. *Моральний канон української традиційної культури: за фольклорними джерелами*. Київ–Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня “Рута”», 2022.

Додаткова:

1. Вовк, Хв. *Студії з української етнографії та антропології: [Вибрані праці]: монографія*. Київ: Мистецтво, 1995. 356 с.
2. Борисенко, В. К. *Сімейна обрядовість українців ХХ – початку ХХІ століття*. Київ: ІМФЕ, 2016. 253 с.
3. Данилейко, І. Досвід реконструкції типових весільних мелодій за збіркою текстів кінця ХІХ століття з околиць Ніжина, записаних О. Малинкою. *Проблеми етномузикології*. Київ, 2019. № 14. С. 96–117.
4. Данилейко, І. Особливості ладової організації весільних меломасивів лівобережжя нижньої Десни (Чернігівщина). Мелодії триопорного ладу у шестидольних композиціях. *Проблеми етномузикології: зб. наук. статей з географ. атласом*. Київ, 2013. № 8. С. 155–163.
5. Качор (Пшенічкіна), Г. Весільні пісні з рефреном «рано-рано» на Наддніпрянщині та Поліссі у їх структурному та стилістичному порівнянні. *Народна музика Волині та Полісся: проблеми дослідження і популяризації: тези і матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції до 35-річчя кафедри музичного фольклору РДГУ та 200-річчя з дня народження Оскара Кольберга (Рівне, 31 жовтня – 1 листопада 2014 р.)* / упоряд. Р. І. Дзвінка, Ю. П. Рибак. Рівне, 2014. С. 144–156.
6. Клименко, І. Українські весільні тиради на шестискладовій основі. *Етномузика: збірка статей та матеріалів, присвячена пам'яті Юрія Сливинського*. Число 10 (2013) / упоряд. Б. Луканюк. Львів, 2014. (Наукові збірки ЛНМА ім. М. Лисенка. Вип. 33). С. 31–53.
7. Клименко, І. Весільні пісні. *Історія української музики у 7 т. Т. 1* / НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. Київ, 2016. С. 146–159.

8. Маркевич, М. *Обычаи, повір'я, кухня і напитки малороссіян*. Київ: В типографії И. та А. Давиденко, 1860. 175 с.
9. *Весілля (методичний поради́ник, сценарій)* / упоряд. Г. М. Бурхович. Дніпропетровськ: ВПОП «Дніпро», 1994. 25 с.: нот. додатки.
10. Любимова, А. Весільні мелодії «середньодніпровського набору» в ареалі Дніпровських порогів. *Музикознавча думка Дніпропетровщини: збірник наук. статей*. Вип. 21 (2, 2021). Дніпро: ГРАНІ, 2021. С. 122–144.
11. *Народні пісні сучасної Дніпропетровщини*. Вип. 1. Томаківський район / упоряд. Галина Пшенічкіна, Анастасія Любимова. Дніпро: Ліра, 2016. 56 с.: 8 фото.
12. *Народні пісні сучасної Дніпропетровщини*. Вип. 2. Петропавлівський район / упоряд. Галина Пшенічкіна, Анастасія Любимова. Дніпро: Ліра, 2019. 164 с., нот., іл., аудіодиск.
13. *Весілля: у 2-х кн.* / упоряд. М. М. Шубравська (тексти, примітки), О. А. Правдюк (нотний матеріал). Київ: Наукова думка, 1970.

14. Інформаційні ресурси:

1. <https://folklore-archive.org.ua/>
2. <http://www.nbuv.gov.ua/node/6239>
3. <http://history.org.ua/uk>
4. Просили батько, просили мати: етнографічний фільм
<https://www.youtube.com/watch?v=t-L0sBeA-fE>.